

Μουσείο Ιατρικής Κρήτης

Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

A. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ 75 ΛΕΠΤΩΝ

A.1 «Βιωματικό καλλιτεχνικό εργαστήριο δημιουργικής έκφρασης και μουσικής ανακάλυψης για τα φαρμακευτικά- αρωματικά φυτά της Κρήτης. Φαρμακευτικά φυτά από το Ασκληπιείο και τον Κήπο του Ιπποκράτη» (Αναμορφωμένο)

α) Γνωριμία- Καλωσόρισμα.

β) Παρουσίαση της νέας θεματικής: Γίνεται παρουσίαση του οπτικοακουστικού υλικού του Μουσείου Ιατρικής που αφορά στα αρωματικά- φαρμακευτικά φυτά, με ιδιαίτερη αναφορά σε φυτά από το Ασκληπιείο και τον Κήπο του Ιπποκράτη.

γ) Συζήτηση.

- Αφόρμηση: Μέσω ιδεοθύελλας (brain-storming) σύνδεση των γνώσεων των μικρών μαθητών με το νέο υλικό που τους παρουσιάστηκε.
- Σύντομη συζήτηση για την ιστορία επιλεγμένων φαρμακευτικών- αρωματικών φυτών και τους τρόπους σύνδεσής τους με την ιατρική επιστήμη.

δ) Υλοποίηση του κυρίως προγράμματος:

- *Καλλιτεχνικό εργαστήριο:* Με προσαρμογή του εργαστηρίου ανάλογα με τις ηλικίες των μαθητών, οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες όπου σχεδιάζουν και φιλοτεχνούν φαρμακευτικά φυτά από τον Κήπο του Ιπποκράτη καθώς και άλλες κατασκευές (αρχαία ιατρικά εργαλεία από συνθετικά υλικά). Οι μαθητές αναπτύσσουν τη δημιουργικότητά τους, έχοντας μνηθεί στην ιστορία και τη σημασία της φύσης και των φυτών για την ιατρική και φαρμακευτική επιστήμη. Ακολουθώντας την πολυαισθητηριακή- βιωματική προσέγγιση μάθησης, οι μαθητές εισάγονται στον κόσμο των φαρμακευτικών φυτών μέσα από την καλλιτεχνική δημιουργία.

- *Μουσικοκινητικό εργαστήριο:* Στο πλαίσιο του μουσικοκινητικού εργαστηρίου, οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα, μυείται στη θεραπευτική χρήση επιλεγμένων φαρμακευτικών φυτών μέσα από σύντομες μουσικές αφηγήσεις. Ένα ταξίδι στον κόσμο των φαρμακευτικών φυτών από τη μυθολογία στη λαϊκή ιατρική και την επιστήμη αποδίδεται με βιωματικό τρόπο. Η μουσική σύνθεση εκτελείται με τη διαδραστική παρέμβαση των παιδιών και το οπτικοακουστικό υλικό του Μουσείου Ιατρικής. Ο μινωϊκός κήπος και ο κήπος του Ιπποκράτη ζωντανεύουν μέσα από τις πρωτότυπες μουσικές ιστορίες του Μουσείου Ιατρικής. Παράλληλα, η δεύτερη ομάδα μαθητών συμμετέχει σε ένα τελετουργικό δρώμενο, όπου τα παιδιά θα ενσαρκώνουν τους ρόλους του θεού Ασκληπιού, της Πανάκειας και της Υγείας, των ιερέων-ιατρών αλλά και των ικετών -ασθενών. Το τελετουργικό θα περιλαμβάνει σπονδή στον θεό Ασκληπιό και απαγγελία αποσπάσματος από τον όρκο του Ιπποκράτη. Μέσα από αυτήν τη σκηνή τελετουργίας τα παιδιά αποτίουν φόρο τιμής στη φύση και τις δυνάμεις της.

Συμμετέχοντες μαθητές σε ομάδες: 8-15

Τάξεις : Β´-Στ´ Δημοτικού

Ενδεικτική διάρκεια προγράμματος: 75´

Καλωσόρισμα- Αφόρμηση : 20´

Εκπαιδευτική δράση: 40´

Συνολική θεώρηση: 15´

A.2 Γνωρίζω τα φαρμακευτικά φυτά: Δημιουργικά εκπαιδευτικά παιχνίδια

α) Γνωριμία- Καλωσόρισμα.

- Αφόρμηση: Μέσω ιδεοθύελλας (brain-storming) σύνδεση των γνώσεων των μικρών μαθητών με τα εκθέματα στα οποία θα ξεναγηθούν (από τη διδακτέα ύλη τους ανάλογα με την τάξη και από τις εμπειρίες τους με φυτά που ήδη γνωρίζουν).
- Σύντομη συζήτηση για την ιστορία επιλεγμένων φαρμακευτικών φυτών και τους τρόπους σύνδεσής τους με την ιατρική επιστήμη.

β) Παρουσίαση του νέου: Ξενάγηση στο Μουσείο με ανακαλυπτικό τρόπο (με λόγο απλό και κατανοητό ανάλογα με την ηλικία των μαθητών και τις μαθησιακές τους ανάγκες) και ενθάρρυνση ώστε αυτοί να εκφράσουν τα σχόλιά τους μέσα από συσχετισμούς εκθεμάτων:

- με αξιοποίηση επιλεγμένων δειγμάτων φαρμακευτικών φυτών σε προθήκες,

- με χρήση των Τ.Π.Ε. (διαδραστικών συστημάτων του μουσείου).

γ) Υλοποίηση του κυρίως προγράμματος:

Επιτραπέζια εκπαιδευτικά παιχνίδια κλιμακούμενης δυσκολίας που αξιοποιούν μέσα από τα βιώματα των μαθητών τις γνώσεις τόσο από την ξενάγηση όσο και από τις εικαστικές κάρτες του ΜΙΚ για τα παιχνίδια. Τα παιδιά κατά μικρές ομάδες κινούνται με τα πιόνια τους σε ένα παιχνίδι που έχει τη γνωστή σε αυτά μορφή «φιδάκι» ενώ άλλες ομάδες δημιουργούν Puzzle με θέμα τα φαρμακευτικά φυτά. Και στα δύο παιχνίδια αξιοποιούν τις γνώσεις τους για τα φαρμακευτικά φυτά.

Συνολική θεώρηση: Ανασκόπηση- Συζήτηση με τους μαθητές για τις νέες γνώσεις και τις εντυπώσεις που αποκόμισαν από την επίσκεψή τους:

- Ερωτηματολόγια αξιολόγησης για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (υποβάλλονται τα συνημμένα αρχεία «Ερωτηματολόγια μαθητών.pdf» και «Ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών.pdf»).

Συμμετέχοντες μαθητές σε ομάδες των: 8 -15

Τάξεις Β΄- Γ΄ Δημοτικού

Ενδεικτική διάρκεια προγράμματος: 75΄

Καλωσόρισμα- Αφόρμηση- Ξενάγηση: 20΄

Εκπαιδευτική δράση: 40΄

Συνολική θεώρηση: 15΄

A.3. Εργαστήριο μικρού ερευνητή- Γνώρισε το σώμα σου: Παιχνίδι Ανατομίας

α) Γνωριμία- Καλωσόρισμα.

- Αφόρμηση: Μέσω ιδεοθύελλας (brain-storming) σύνδεση των γνώσεων των μαθητών με τα εκθέματα στα οποία θα ξεναγηθούν (από τη διδακτέα ύλη τους ανάλογα με την τάξη και από τις εμπειρίες τους από την ανατομία του ανθρώπινου σώματος που ήδη γνωρίζουν).

β) Παρουσίαση του νέου: Ξενάγηση στο Μουσείο με ανακαλυπτικό τρόπο (με λόγο κατανοητό για τους μαθητές) και ενθάρρυνση ώστε αυτοί να εκφράσουν τα σχόλιά τους μέσα από συσχετισμούς εκθεμάτων:

- με αξιοποίηση επιλεγμένων εργαλείων, ιατρικών μηχανημάτων και του προπλάσματος ανθρώπινου σώματος,
- με χρήση των Τ.Π.Ε. (διαδραστικών συστημάτων του μουσείου)

γ) Υλοποίηση του κυρίως προγράμματος:

Σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής προσφέρεται στο Μουσείο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη γνωριμία με το ανθρώπινο σώμα μέσα από παιχνίδι με το ανθρώπινο πρόπλασμα προσαρμοσμένο στην ηλικία των μικρών μαθητών. Μέσα από αφήγηση σε ύφος παραμυθιού οι μαθητές βλέπουν τα βασικά μέρη του σώματος στο πρόπλασμα. Στη συνέχεια χωρίζονται σε

ομάδες και πάνω σε μεγάλο χαρτόνι που έχει ζωγραφισμένο ένα περίγραμμα ανθρώπινου σώματος δημιουργούν κολάζ βάζοντας τα αντίστοιχα όργανα από χαρτί στη σωστή θέση.

(Ενδεικτικό δείγμα του προπλάσματος υποβάλλεται στο συνημμένο αρχείο «Συνοδευτικό υλικό προγραμμάτων»).

Συνολική θεώρηση: Ανασκόπηση- Συζήτηση με τους μαθητές για τις νέες γνώσεις και τις εντυπώσεις που αποκόμισαν από την επίσκεψή τους:

- Ερωτηματολόγια αξιολόγησης για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (υποβάλλονται τα συνημμένα αρχεία «Ερωτηματολόγια μαθητών.pdf» και «Ερωτηματολόγια εκπαιδευτικών.pdf»).

Συμμετέχοντες μαθητές σε ομάδες των: 8-15

Τάξεις Α΄- Στ΄ Δημοτικού

Ενδεικτική διάρκεια προγράμματος: 75΄

Καλωσόρισμα- Αφόρμηση- Ξενάγηση: 25΄

Εκπαιδευτική δράση: 35΄

Συνολική θεώρηση: 15΄

A.4 Από τον Ασκληπιό στον Ιπποκράτη: Ένα ταξίδι στην αρχαία ελληνική ιατρική

(Νέο Πρόγραμμα)

α) Γνωριμία- Καλωσόρισμα.

- Αφόρμηση: Μέσω ιδεοθύελλας (brain-storming) σύνδεση των γνώσεων των μαθητών με τα εκθέματα στα οποία θα ξεναγηθούν (από τη διδακτέα ύλη τους ανάλογα με την τάξη και από τις εμπειρίες τους από την ανατομία του ανθρώπινου σώματος που ήδη γνωρίζουν).

β) Παρουσίαση του νέου: Ξενάγηση στο Μουσείο με ανακαλυπτικό τρόπο (με λόγο κατανοητό για τους μαθητές) και ενθάρρυνση ώστε αυτοί να εκφράσουν τα σχόλιά τους μέσα από συσχετισμούς εκθεμάτων:

- με αξιοποίηση της μουσειοσκευής για τα Ασκληπιεία
- με χρήση των Τ.Π.Ε. (διαδραστικών συστημάτων και οπτικοακουστικού υλικού του μουσείου)

Στο συναρπαστικό διαχρονικό ταξίδι αντιμετώπισης της ασθένειας και του πόνου, τα Ασκληπιεία αποτελούν ένα σημαντικό σταθμό. Θεραπευτικά κέντρα της αρχαιότητας που άσκησαν την Ιατρική στην ιστορική της διαχρονία για πολλούς αιώνες, καλούνται να μας δώσουν πολύτιμες πληροφορίες για την κατανόηση της φύσης της ασθένειας και τις μεθόδους θεραπείας στην αρχαιότητα.

Μέσα από το οπτικοακουστικό υλικό του Μουσείου, οι μαθητές γνωρίζουν στοιχεία της Ανατομίας του ανθρώπινου σώματος καθώς και στοιχεία της

Ιπποκρατικής Ιατρικής που διατηρούνται ως σήμερα όπως αναδύονται μέσα από τη μελέτη της Ιπποκρατικής Συλλογής και άλλων πηγών.

Για τους μαθητές το παιχνίδι ξεκινάει με αποκαλυπτικό τρόπο με την παρουσίαση της μουσειοσκευής του ΜΙΚ για την αρχαία ελληνική ιατρική. Ένα Ασκληπιείο ξεδιπλώνεται μέσα από τα σύμβολα του και τις απεικονίσεις του. Η μουσειοσκευή περιλαμβάνει μεταξύ άλλων προπλάσματα και αντίγραφα αρχαίων ιατρικών εργαλείων, αναπαράσταση της αρχιτεκτονικής ενός Ασκληπιείου κλπ.

Ένα επιτραπέζιο παιχνίδι κλιμακούμενης δυσκολίας με θέμα την αρχαία ελληνική ιατρική τέλος, βοηθάει τους μαθητές να αποκρυσταλλώσουν τις γνώσεις τους με ευχάριστο τρόπο. Μέσα από το παιχνίδι οι μαθητές μαθαίνουν για τις θεμελιώδεις αξίες και μεθόδους θεραπείας ενός Ασκληπιείου : Φύση, Νερό, τελετουργία, Εγκοίμηση- Όνειρα, φαρμακευτικά φυτά, χειρουργικές επεμβάσεις, Πίστη, Άθληση.

Παράλληλα μια ομάδα μαθητών επιλέγει να συνθέσει ένα ruzzle εμπνευσμένο από το περίφημο μωσαϊκό της Λεβήνας.

Συμμετέχοντες μαθητές σε ομάδες των: 8-15

Τάξεις: Ε΄ Δημοτικού-Α΄ Λυκείου

Ενδεικτική διάρκεια προγράμματος: 75΄

Καλωσόρισμα- Αφόρμηση- Ξενάγηση: 25΄

Εκπαιδευτική δράση: 35΄

Συνολική θεώρηση: 15΄